

Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Demografi nüfus bilimidir.

Petrografi: Katı yer kabuğunun maddesi olan taşların hangi minerallerden ve nasıl oluştuğunu inceleyen bilimdir.

Oseonografya: Okyanusları inceler

Limnoloji: Gölleri inceler

Potamoloji: Akarsuları inceler

CEVAP A

2. Kaydırılmış profil: Seri profillerin birbirini maskeleyecek şekilde çizilmesiyle oluşur.

Birleşik profil: Herhangi bir sahadaki yer şekillerine uzaktan ve zirveler seviyesinden bakıldığında görülecek manzaranın çizildiği ve arazinin akarsularla yarılmadan önceki durumunu yorumlamamızı sağlayan profildir.

Hipsografik eğri: Bütün yeryüzünün ya da bir kısmının derinlik ve yükselti basamaklarının türlü değerlerini göstermek amacıyla çizilen şekildir

CEVAP B

3. Mevsim sürelerinin eşit olmaması eksen eğikliği ile ilgili değil yörüngenin elips olması ile ilgilidir.

CEVAP E

4. Aynı izohips haritasında 100 metre yükselti aşılabacak olursa eğimin az olduğu yani izohipslerin seyrek olduğu yerde daha uzun yol katedilir. Ama eğimin fazla olduğu izohipslerin sıklaştığı alanda bu yükselti daha kısa mesafede aşılanır.

CEVAP E

5. Kuru hava: İçinde su buharı olmayan ya da çok az olan havadır.

Nemli hava: İçinde doyma noktasına varmamak koşuluyla bir miktar su bulunan havadır.

Doymuş hava: Doyma miktarı kadar su buharı taşıyan havadır.

Aşırı doymuş hava: Doyma miktarından çok su taşıyan havadır.

CEVAP B

6. Meteoroloji istasyonlarından alınan verilere göre Türkiye'de buharlaşma tutarının en az olduğu yer 695 mm ile Zonguldak en fazla olduğu yer ise 2047 mm ile Şanlıurfa'dır.

CEVAP D

7. Özellikleri verilen cephe oklüzyon cephesidir.

Sıcak cephe: Gerisinden sıcak hava gelen cephelerdir.

Soğuk cephe: Gerideki soğuk havanın sıcak havanın altına sokulduğu ve onu yükselttiği cephelerdir.

İstasyoner cephe: Sıcak cephe özelliği gösterir. Aynı zamanda çok yavaş hareket ederler

CEVAP C

8. Difüzyon: Güneş ışınlarının atmosfere girdikten sonra dağılmasıdır.

Radyasyon: Güneş ışını

Absorbsiyon: Güneş ışınlarının yer tarafından emilmesi

Refleksiyon: Işığın kırılması ve yansımaları

Kondüksiyon: Havanın yere temas ederek ısınması

CEVAP D

9. Sıcaklık farklarının fazla olmasında enlem, karasallık, denizellik ve havanın kararlılığı gibi faktörler rol oynar.

CEVAP E

10. Ria: Buzul kıyı tiplerinden değildir.

Fiyord: Buzul vadilerinin deniz işgali altında kalmasıyla oluşur.

Fyerd: Çok alçak plato üzerine oyulmuş buzul vadilerinin sular altında kalmasıyla oluşur.

Skyer: Buzul aşınım ve birikim şekillerinin sular altında kalmasıyla oluşur.

CEVAP D

11. Tuz çatlatması sıcaklık farkı yüksek, tuzun toprak yüzeyinde birleşebileceği kadar kurak bölgelerde görülür. Verilen alanlar içerisinde en kurak yer Avustralya'dır.

CEVAP A

12. Mezozon: Hem mekanik hem kimyasal değişimin olduğu ikinci katmandır.

Epizon: Jeosenklinallerde yüzeye en yakın ve değişimin yeni başladığı alandır.

Dinamo: Daha çok kırıklar arasında kalan kayaçların uğradığı başkalaşımdır.

Migmatisyon: Granit enjeksiyonlarının granit damarlarının sık olduğu yerlerde arada kalan tabakaların gnays görünümü almasını sağlayan kontakt metamorfizma sürecidir.

CEVAP D

13. Epirojenezde alçalma, yükselme, çanaklaşma ve kubbeleşme vardır. Bununla birlikte regresyon, transgresyon, kıyı taraçaları ve kıyı çizginin değişmesi ortaya çıkmadadır. Ancak izostatik dengenin bozulması epirojenezin sonucu değil nedenidir.

CEVAP D

14. Hamsin: Kuzey Afrika'daki Sahra Çölü'nden Mısır'ın Akdeniz kıyılarına doğru eser.

Bora: Alp Dağları üzerinden Adriyatik kıyılarına doğru esen soğuk ve kuru rüzgârdır.

Krivetz: Romanya'nın başkenti Bükreş'ten Karadeniz kıyılarına doğru esen soğuk ve kuru rüzgârdır.

Etezyen: Balkan Yarımadası'ndan Ege Denizi'ne doğru esen serin rüzgârdır

CEVAP A

15. Lateritik topraklar bazik değil asit karakterlidir.

CEVAP A

16. Prekambriyen ilkel zamandır ve burada tek hücreli canlılar vardır.

CEVAP D

17. Türkiye'nin bulunduğu flora alemi, Holarktis Flora Alemi'dir. Fitocoğrafya bölgesi ise, Avrupa – Sibiryaya, Akdeniz, İran – Turan Fitocoğrafya Bölgesi'dir.

CEVAP D

18. Eğim engebe, yükselti farkının fazla olduğu yerlerde kısa mesafelerde iklim değiştiği için bitki örtüsü de değişir ve farklı özelliklere bürünür. Toros Dağları verilen alanlar içinde orman örtüsü ve endemik bitki türü en fazla olan yerdir.

CEVAP A

19. Kemoklin: Bir su kütlesi içinde güçlü dikey kimya gradyanı nedeniyle oluşan eğimdir.

Termoklin: Değişik sıcaklıktaki iki su kütlesi arasındaki kesinlik kuşağı

Metalimniyon: Göl ekosistemlerinde epilimniyon ile hipolimniyon arasındaki geçiş zonu

Hipolimniyon: Göllerde en altta yer alan nispeten durgun hareketsiz olan en soğuk zondur.

CEVAP C

20. Şekilde verilen kaynak artezyen kaynağıdır. Genellikle senkinal ve düz alanlarda yaygındır. Verilen alanlar içinde bu özelliği gösteren haritada işaretlenen yer Erzurum ve çevresidir.

CEVAP A

21. Yer kabuğunu oluşturan mineraller ağırlıklarına göre; Oksijen %47 Silisyum %28 Alüminyum %8,1 Demir %5 Kalsiyum %3,6 şeklindedir.

CEVAP A

22. Yer kabuğunun kalınlığı, Dünya'nın her yerinde aynı değildir. Tibet Platosu'nda 70 km; Doğu Anadolu Bölgemizde 50 km); Büyük Okyanus tabanında granitik kabuk ya hiç yoktur; ya da Atlas ve Hint Okyanuslarındaki gibi çok incedir

CEVAP A

23. Dünyada volkanların toplandığı alanlar

- Batı Avrupa'dan başlayıp, Akdeniz üzerinden Güneydoğu Asya'ya Endonezya'ya uzanan genç dağlar kuşağı,
- Büyük Okyanus çevresinde yer alan birçok aktif volkanın bulunduğu "Ateş Çemberi"denilen genç kıvrımlı dağlar kuşağı,
- Doğu Afrika grabenleri,
- Atlas Okyanusu'nun ortasından geçen denizaltı volkanizmasının ve kuzeyde volkanik İzlanda Adasının bulunduğu kuşak.

CEVAP D

24. Kimyasal Kökenli Tortul Kayaçlar: Suda eriyik tuzların ve minerallerin kimyasal süreçler sonucunda çökmesiyle oluşurlar ve bu nedenle bazen çökeller olarak da adlandırılırlar. Çökemenin temel şartı, maden tuzları içeren suyun aşırı doygunluğa erişmesidir.

Kalsit, kalker (kireç taşı), jips (alçı taşı), kayatuzu, Anhidrit, traverten, dolomit, sileks(çakmak Taşı) önemli örneklerdir.

CEVAP E

25. Pingo: Buzul çevresinde yer alan yükseltisi 50-60 metreye çıkabilen buz çekirdekli tek tepeliklerdir.

İnladsis: Geniş bir alanı kaplayan kalın buzul örtüleridir. Gronland ve Antartika da ki buzullar örnek gösterilebilir.

Fiyort: Deniz tarafından işgal edilmiş buzul vadileridir.

Aysberg: okyanuslarda ilerleyen buzdağlarıdır.

Bankiz: Su yüzeyinde yüzen buz parçalarıdır

CEVAP A

26. Nüfus piramidin taban ve tavan genişliği kenarların yapısı o ülkedeki doğum ölüm ve nüfus artışı hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar. Piramit eğer gelişmiş bir ülkeye ait olursa eğitim seviyesi de yüksek olur. Sütunları toplayarak nüfus miktarı bulunur. Ancak nüfus yoğunluğunu bulmak için ülkenin yüzölçümü gereklidir.

CEVAP C

27. Birleşmiş milletler verilerine göre 2007 yılına kadar en çok mülteci kabul eden ülkeler: Sırasıyla Pakistan, Suriye, İran, Almanya, Ürdün'dür. Çünkü genelde savaşlar bu ülkeler çevresinde çıkıyor ve sanıldığı gibi mülteciler sanayileşmiş ülkelere değil genelde komşu ülkelere gidiyorlar. Türkiye'de bu gruba daha sonra eklenmiştir.

CEVAP E

28. Ekvatorial bölgede insanlar aşırı sıcak ve nemden dolayı yerleşmek için yüksek alanları tercih etmiştir.

CEVAP A

29. Yeşil devrimi başlatan araştırmalar ABD'de yapılmış ve buradaki tarım alanlarında uygulanmıştır.

CEVAP E

30. Krom çıkarımının en fazla olduğu ülkeler arasında sırasıyla Güney Afrika cumhuriyeti, Zimbabve, Türkiye, Hindistan, Kazakistan, Finlandiya, Danimarka, Malezya, Brezilya yer alır. Güney Afrika Cumhuriyeti tek başına çıkarımın % 77'sini sağlar.

CEVAP E

31. Haritada verilen tarım ürünü pamuktur.

CEVAP A

32. Akdeniz bölgesinde yazların uzun olması kışında seracılık yapılması bölgede her mevsim taze sebze olmasını sağlamıştır. Taze sebze varken konserve tüketimi az olacağı için bölge konserve sanayisinde çok gelişmemiştir.

CEVAP A

33. Hürmüz Boğazı Basra Körfezi'ni Hint Okyanusu'na açan boğazdır. Burayı Basra Körfezi kıyısındaki ülkelerle ticaret yapan gemiler kullanır. Soruda verilen güzergâhta hareket eden bir geminin bu boğazı kullanmasına gerek yoktur.

CEVAP E

34. Dünyanın yedi harikalarından günümüze kadar ulaşan tek yapı piramitlerdir. Onlar, da Mısır'da yer almaktadır.

CEVAP A

35. Uzungöl Ramsar kapsamında değildir. Ramsar'da bulunan alanlar

1. Göksu Deltası – Mersin – 13 Temmuz 1994
2. Burdur Gölü – Burdur – 13 Temmuz 1994
3. Seyfe Gölü – Kırşehir – 13 Temmuz 1994
4. Manyas Gölü (Kuş Gölü) – Balıkesir – 13 Temmuz 1994
5. Sultan Sazlığı – Kayseri – 13 Temmuz 1994
6. Kızılırmak Deltası – Samsun – 15 Nisan 1998
7. Akyatan Lagünü – Adana – 15 Nisan 1998
8. Uluabat Gölü – Bursa – 15 Nisan 1998
9. Gediz Deltası – İzmir – 15 Nisan 1998
10. Meke Gölü – Konya – 21 Haziran 2005
11. Yumurtalık Lagünleri – Adana – 21 Haziran 2005
12. Kızören Obruğu – Konya – 2 Mayıs 2006
13. Kuyucuk Gölü – Kars – 2 Nisan 2009
14. Nemrut Kalderası-Bitlis-31 Ocak 2003

CEVAP E

36. Anadolu'daki ilk yerleşim yerleri arasında Doğu Karadeniz kıyıları yer almamaktadır.

İlk yerleşim yerlerinde Göbeklitepe(IV), Hattuşa,Boğazköy ve Alacahöyük(III), Çatalhöyük(II), Hacılar ve Karain mağaraları(I) yer almaktadır.

CEVAP E

37. 26 Nisan 1966'da Şanghay'da toplanan beş ülkenin "Sınır Bölgelerinde Askeri Güvenin Derinleştirilmesi Anlaşması"ni imzalamasıyla "Şanghay Beşlisi" adıyla kurulmuştur. 2001 yılında Şanghay işbirliği örgütü (şio) adını almıştır. Çin Halk Cumhuriyeti, Rusya, Kazakistan, Tacikistan tarafından kurulan örgüt, Özbekistan'ın katılımıyla üye sayısını altıya çıkarmıştır. Türkiye 2012 yılında, Şanghay İşbirliği Örgütü'ne "Diyalog Ortağı" olarak katılmıştır.

CEVAP: C

38. Verilen doğrultuda boksit (alüminyum) işletmesine rastlamak mümkün değildir. Çünkü ülkemizdeki tek alüminyum işletmesi Seydişehir'de(KONYA) yer almaktadır.

CEVAP B

39. Kenar Kuşak Teorisini ortaya atan kişi, Amerika kıtası üzerinde araştırmalar yapan Nicholas J.Spykman'dır. Kara Hâkimiyet Teorisinin aksine, dünyaya hâkim olmanın, önce Heartland'ı çevreden saran, dış adalar ve uydu olarak tabir edilen Amerika, Afrika, Avustralya'ya sahip olmaktan geçtiğini düşünür. Dünyanın uydularına sahip olan dış adalara sahip olur, dış adalara sahip olan Heartland'a sahip olur ve dolayısıyla dünyaya egemen olur fikrini benimsemiştir. Kaleyi dıştan içe doğru fethetmenin gerekli olduğunu savunmuştur

CEVAP A

40. Almanya'daki Ruhr havzasına benzer bir şekilde gelişim gösteren yöremiz Zonguldak ve çevresidir.

CEVAP A

41. Biruni: Asıl adı Ebu Reyhan El-Bruni'dir.Çağının matematikçi ve matematik coğrafyacısı olarak tanınır.El Kanun El Maksudi isimli eserinde dünyanın büyüklüğü, yarıçap uzunluğu, çevre uzunluğu ve meridyen yayının uzunluğu gibi bilgilere yer vermiştir.

CEVAP D

42. Nüfus artırıcı politikalar, nüfus artış hızının düşük olduğu ülkelerde uygulanır. Avrupa Birliği, Rusya, ABD, Kanada, Japonya, Avustralya ve Yeni Zellanda'da bu tür politikalar uygulanır.

Nüfus azaltıcı politikalar kişi başına milli gelirin düşük olduğu, az gelişmiş ülkelerde uygulanır.

Nitelik ve nicelik iyileştirici politikaların nüfus artış hızının büyük sorunlar yaratmadığı az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde uygulanır.

Türkiye, Arjantin ve Meksika uygulandığı başlıca ülkelerdir.

CEVAP: D

43. Banliyö ülkesi olarak bilinen ülke ABD'dir.

CEVAP A

44. Soruda yapılan tüm eşleştirmeler doğru olarak verilmiştir.

CEVAP E

45. Soru kökünde yalnızca grafiğe bakılması istendiği için ve grafikte ülkeler ile ilgili bir dağılış bilgisi olmadığı için C şıkkına ulaşılamamaktadır.

CEVAP C

46. İlk dönemlerdeki yerleşim alanı seçimlerinde göz önüne aldıkları özellikler:

Zengin tatlı su kaynaklarının varlığı

Korunaklı alanların olması

Av hayvanlarının varlığı

Tohum ve meyve bolluğu

İklim şartlarının elverişli olması

Verimli tarım arazisinin bulunması

Ancak öncelikli neden olarak su kaynakları yani hidrografik yapı karşımıza çıkmaktadır.

CEVAP: D

47. Ukrayna ve Suriye 2010'lu yıllarda en çok sıcak çatışma yaşanan bölgeler arasında yer almaktadır.

CEVAP A

48. Tarihin Sonu Teorisi ortaya koyulan ilk dört hakimiyet teorisi arasında yer almamaktadır. Daha sonraki yıllarda ortaya atılmıştır.

CEVAP E

49. Edirne'de Hamzabeyli, Kapıkule, Uzunköprü, İpsala, Pazarkule olmak üzere beş tane Suriye'ye açılan; Yayladağ, Cilvegözü, İslahiye, Çobanbey, Karkamış, Öncüpınar, Akçakale, Ceylanpınar, Mürşitpınar, Şenyurt, Girmeli ve Cizre olmak üzere on iki tane sınır kapımız bulunmaktadır.

CEVAP B

50. Başlıca bilgileri verilen ülke Rusya'dır. Rusya ayrıca 18 milyon kilometrekareyi aşan yüzölçümüyle dünyanın en büyük ülkesidir. Hidroelektrik enerjisi ve değerli madenlerde de dünyada ilk sıralarda yer almaktadır.

CEVAP D

51. Haritada dağılışı verilen bölge türü orman bölgeleridir.

CEVAP C

52. SSCB'de çatırdamalar olduğu 1980'lerin sonuna doğru yoğunlukla Azerilerin yaşadığı Karabağ'ı Ermenistan işgal etmiştir. Büyük Ermenistan hayalinin gereklerinden biridir.

CEVAP D

53. Kuzey Atlantik Yolu en işlek deniz ticaret yoludur. Çünkü sanayileşmenin en fazla olduğu Avrupa ile K.Amerika arasında gerçekleşmektedir.

CEVAP A

54. Türkiye'de çimento fabrikası hemen her bölge ve her ilde bulunduğu için bu sanayi koluna ait bir iç ticaret gelişimi söz konusu olamaz.

CEVAP A

55. Çarşamba ovası, hem Yeşilirmak gelişim projesinde hem de Doğu Karadeniz kalkınma projesinde yer alan Samsun ilinde yer almaktadır. Dolayısıyla bölgesel kalkınma sınırları içerisinde kalmaktadır.

CEVAP A

56. Obsidyen (volkan camı) ve sileks(çakmak taşı) tarihsel dönemde ilk kullanılan madenlerdendir.

CEVAP B

57. Avustralya'da çöl, karasal, okyanusal ve akdeniz iklimi görüldüğü için diğer ada ülkelerine göre iklim çeşitliliği daha fazladır.

CEVAP E

58. İskandinav Yarımadası üzerindeki ülkelerle beraber, İzlanda, Fareo adaları, Grönland da İskandinav ülkeleri sayılır. Çünkü dil kökenleri aynıdır.

CEVAP D

59. Chhatrapati Terminali, Hindistan'da bulunan, Taç Mahal'den sonra en çok fotoğraflanan yapı özelliğini taşımaktadır. 2004 yılında, UNESCO tarafından koruma altına alınmıştır.

CEVAP B

60. Transkontinental Devletler: Kıtasal devletlerdir. Kıtanın bir ucundan diğer ucuna kadar yayılan devletlerdir. Rusya, Kanada, ABD, Avustralya gibi devletlerdir.

CEVAP D

61. Harita çizme ve yapılandırma coğrafya gözlem becerisi içinde yer almaz. Ayrıca harita çizme lise düzeyinde kazanım olarak da yer almaz.

CEVAP: E

62. (C) Seçeneğinde yer alan iki kıtanın yüz ölçümünün karşılaştırması zamansal süreçle ilgili değildir. Tüm zaman kesitlerinde fiziki yapı karşılaştırılmasıdır.

CEVAP: C

63. I. Gazete ve dergi makaleleri birincil kanıttır.
II. Olayın geçtiği yerde öğrenciler nesnel olarak bulunmadığından otantik kanıt değildir.
III. Öğrenciler doğrudan bir yaşam geçirmemektedir. Yaşantısal kanıt değildir.

CEVAP: A

64. Bu çalışmada Coğrafya biliminin verdiği genel bilgileri özel bir duruma yansıtma söz konusudur. Örneğin Akdeniz İkliminin özelliklerini bilen öğrenci bunu Silifke özeline uyarlayacaktır.

CEVAP: E

65. Öğrencilerin çıkarıma varması buluş yoluyla öğretim ve araştırma sorgulama ile ilgilidir. Araştırma sorgulama ve buluş da yapılandırmacı yaklaşımın temel stratejileridir.

CEVAP: A

66. Öğretmenin tüm sorumluluğu olarak arazi çalışmaları arasında aktif rol oynaması ve öğrencilerinde dinleyerek bilgileri anlamlandırması sunuş yoluyla öğretim ile ilgilidir.

CEVAP: C

67. Her bir becerinin ayrı ayrı incelenmesi ve puanlanması analitik puanlama olarak tanımlanır. Bu yaklaşım genellikle analitik rubrikler ile yapılır.

CEVAP: A

68. I. Örneğin bir sırada tarama ile gösterilebilir.
II. Örneğin bir ortayol çizim ile gösterilebilir.
III. Örneğin nüfus yoğunluğu noktalama ile gösterilebilir.

CEVAP: E

69. (E) Seçeneğinde mevsimlerin oluşumu teorik değil ilke ve/veya yasa türü açıklamadır.

CEVAP: E

70. I. Dünya - Güneş arasındaki mesafe mevsimlerin nedeni değildir. Bu cümle kavram yanlışlığıdır.
II. Bu ifade yanlıştır. Dünya daima aynı eksen eğikliğine sahiptir.
III. Bu ifade yanlıştır. Yıldızlar kendi ışığını üretirler.

CEVAP: E

71. Bu çalışma sınıf içi çalışmadır ve proje tabanlı öğrenme olarak tanımlanamaz. Çalışmada öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmesi söz konusu olduğu için aktif öğrenme kullanılmıştır.

CEVAP: C

72. A. Dünya hareketleri ile ilgili deney yapılamaz.
B. Dünya hareketlerinin demonstrasyon gösterimi ile kavram yanlışlıklarını giderme, kavram karikatürleri ile kavram yanlışlıklarını tespit etme yapılabilir.
C. Test çözme kavram yanlışlıklarında etkili değildir.
D. Topografya haritası bu kazanım ile ilgili değildir.
E. Analitik rubrik kavram yanlışlıklarını gidermez.

CEVAP: B

73. Eş yükselti eğrilerinden vadi, obruk, dağ gibi yapıları algılayabilmek görsel - uzumsal zekanın aktivasyonu ile ilgilidir. Hayal etme, imgeleme, görselleştirme söz konusudur.

CEVAP: A

74. I. İç ve dış göçler incelenebilir. (Ulusal ölçek) Dünya çapında göçler incelenebilir. (Küresel ölçek)
II. Nüfus hem ülkemiz, hem dünya ölçeğinde incelenebilir.
III. Ulaşım sorunları hem ülkemiz, hemde ülkeler arası boyutta incelenebilir.

CEVAP: E

75. Bu materyal bir bilgi haritasıdır. Bilgi haritaları görsel veya sözel bilgileri aktarmak için kullanılan yapılarıdır.

CEVAP: E